

دستورالعمل بند (۱۷) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی

به منظور ایجاد وحدت رویه و هماهنگی در چگونگی اجرای بند (۱۷) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی و اعمال نظارت قانونی مؤثرتر در جهت بهبود و اصلاح مدیریت در شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی و ارتقای کیفیت آن با هدف افزایش کارآیی و بهره‌وری بخش تعاونی و مفاد این دستورالعمل که مشتمل بر سه فصل ده ماده و چهار تبصره و حاوی اقدامات تمهیدی (مقدماتی) و اجرایی بند یاد شده است به شرح زیر ابلاغ می‌گردد. از کلیه مدیران ستادی و استانی انتظار دارد ضمن رعایت دقیق دستورالعمل ابلاغی، نظارت لازم و کافی بر حسن اجرای آن را بر واحدهای تابعه خود به عمل آورده و نتایج حاصله را به صورت مستمر به این معاونت گزارش نمایند:

فصل اول - تعریف

ماده ۱- تعریف اصطلاحات مندرج در این دستورالعمل به قرار زیر است:

الف - «تخلف در اداره امور» عبارت است از هرگونه نقض قوانین حاکم بر بخش تعاونی و سایر مقرراتی که به هر نحو مرتبط با تعاونی‌ها است و همچنین عدم رعایت مفاد اساسنامه و مصوبات مجامع عمومی تعاونی‌ها.

ب - منظور از «اداره کل» و «دفتر تخصصی»، اداره کل تعاون استان و دفتر تخصصی مربوط در حوزه است که به ترتیب مسئولیت نظارت بر فعالیت تعاونی‌های استانی و فرااستانی را برعهده دارند.

ج - «هیأت مدیره انتصابی» هیأتی است که اداره کل یا دفتر تخصصی برای اداره موقت امور تعاونی از میان «اعضاء» یا «اعضاء و غیر اعضاء» با هماهنگی وزارت تعاون منصوب می‌نماید.

د - «رکن بازرسی» شامل هر یک از بازرس یا بازرسان در شرکت‌های تعاونی و هیأت بازرسی در اتحادیه‌های تعاونی است.

ه - «تعاونی» اعم از شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی است.

فصل دوم - اقدامات تمهیدی (مقدماتی) بند (۱۷) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی

اقداماتی که باید پیش از اعمال این بند به ترتیب مقرر در مواد آتی انجام شود:

ماده ۲- اداره کل / دفتر تخصصی در صورت احراز تخلف در اداره امور تعاونی‌ها بدو مراتب را به رکن بازرسی تعاونی منعکس خواهد شد رکن بازرسی مکلف است موضوع را به‌طور کتبی حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ اعلام تخلف، به هیأت مدیره ابلاغ، و درخواست کند حداکثر ظرف ۴۸ ساعت از تاریخ وصول این ابلاغ شروع به رفع تخلف نماید. در صورتی که هیأت مدیره در مهلت مقرر اقدام ننماید، رکن بازرسی باید مراتب را همراه با پیشنهاد عزل هیأت مدیره متخلف به مجمع عمومی فوق‌العاده گزارش، و بدین منظور از هیأت مدیره تقاضای برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به مفاد گزارش بنماید.

ماده ۳- هیأت مدیره باید پس از وصول درخواست فوق حداکثر ظرف یک ماه مبادرت به برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده کند. در غیر این صورت رکن بازرسی باید ظرف یک هفته از تاریخ امتناع هیأت مدیره نسبت به انتشار آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده اقدام و هم‌زمان با صدور آگهی، نسخه‌ای از آن را به اداره کل / دفتر تخصصی تحویل نماید. چنانچه رکن بازرسی در مهلت مقرر اقدام به دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده ننماید موظفند در این زمینه با اداره کل / دفتر تخصصی همکاری کنند.

ماده ۴- اداره کل / دفتر تخصصی می‌تواند در صورت صلاحدید، ضمن ابلاغ مستقیم مورد یا موارد تخلف به هیأت مدیره، از هیأت مدیره بخواهد حداکثر ظرف ۴۸ ساعت شروع به رفع تخلف کند و رکن بازرسی را هم مکلف به پیگیری این امر نماید و در صورت عدم اقدام در مهلت مقرر، درخواست برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده از هیأت مدیره با دستور جلسه «رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره گزارش تخلفات اعضای هیأت مدیره و پیشنهاد عزل آنان» بنماید در صورتی که هیأت مدیره ظرف مدت یک ماه از تاریخ تقاضا نسبت به تشکیل مجمع عمومی مورد اشاره اقدام نکند، رکن بازرسی موظف به صدور و انتشار آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده ظرف یک هفته از زمان امتناع هیأت مدیره می‌باشد، و در صورت عدم اقدام رکن بازرسی، اداره کل / دفتر تخصصی رأساً مبادرت به تشکیل این مجمع عمومی خواهد نمود و همکاری هیأت مدیره و رکن بازرسی تعاونی در این خصوص الزامی است.

تبصره - تصمیم‌گیری درباره عزل هیأت مدیره در هر حال موکول به درج موضوع «عزل هیأت مدیره» در دستور جلسه مجمع عمومی است.

ماده ۵- در صورت تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده به هر نحو، هرگاه صحت گزارش تخلف در مجمع تأیید و عزل مدیران متخلف تصویب شود و در نتیجه این تصمیم، هیأت مدیره دعوت از اعضای علی‌البدل از اکثریت مقرر در اساسنامه برای اداره امور تعاونی خارج گردد، در فاصله مدت لازم برای انتخاب و تکمیل اعضای هیأت مدیره، اداره کل / دفتر تخصصی از بین اعضای تعاونی یا نمایندگان اعضاء در اتحادیه‌های تعاونی افرادی را به جانشینی مدیران

معزول به منظور اداره امور تعاونی به مدت (۵) ماه منصوب می‌کند. این هیأت مدیره باید در اسرع وقت نسبت به انتشار آگهی دعوت مجمع عمومی عادی برای انتخاب و تکمیل اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت مدیره اقدام و طوری برنامه‌ریزی کند که پیش از انقضای دوره مسئولیت آنها هیأت مدیره جدید تعیین و شروع به کار نماید.

تبصره - مسئولیت هیأت مدیره انتصابی در دوره موقت تصدی همان مسئولیت‌های هیأت مدیره انتخابی است و مدیران منصوب باید واجد شرایط مقرر در ماده (۳۸) قانون بخش تعاونی باشند و انتصاب آنان از بین کسانی که سابقه عزل از سمت هیأت مدیره را دارند، جایز نیست.

فصل سوم - اقدامات اجرایی بند (۱۷) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی

- اقداماتی که باید پس از طی مراحل فوق در اجرای مفاد این بند صورت گیرد به شرح زیر

می‌باشد:

ماده ۶- در صورتی که رسیدگی به تخلفات هیأت مدیره پس از طی مراحل اجرایی فوق منجر به رفع تخلف و اصلاح و یا عزل هیأت مدیره متخلف در مجمع عمومی فوق‌العاده نشود، اداره کل / دفتر تخصصی می‌تواند مورد یا موارد تخلف را به دادگاه صالح اعلام کند و در این صورت موظف است مراتب را تا صدور رأی نهایی دادگاه در کلیه مراحل رسیدگی به طور جدی و مؤثر پیگیری نماید. رفع تخلف در این مرحله به هیچ وجه مانع از پیگیری موضوع دعوی مطروحه نخواهد بود.

تبصره - مجوز اعمال بند مذکور با توجه به مدارک و مستنداتی که اداره کل / دفتر تخصصی در اختیار این معاونت قرار می‌دهد صادر و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷- اعلام تخلف به دادگاه باید مستند و مستدل و مبتنی بر واقعیت باشد و از اقامه دعاوی ظنی و احتمالی اکیداً خودداری شود و در مواردی که تخلفات ارتكابی فاقد وصف و عنوان مجرمانه است، دعاوی مربوطه به جای طرح در قالب شکایت کیفری از طریق تنظیم تقدیم دادخواست مبنی بر «صدور حکم تعلیق مدیران تعاونی» با رعایت مقررات قانون آیین دادرسی مدنی مطرح گردد. در هر حال در اجرای حکم قانونی فوق و طرح و پیگیری دعاوی مربوطه لزوماً از کارشناسان مجرب و مشرف به موضوع بهره‌گیری شود.

ماده ۸- در صورتی که دادگاه تخلفات مدیران تعاونی را محرز تشخیص و حکم تعلیق آنان را صادر و ابلاغ نماید، اداره کل / دفتر تخصصی موظف است، افرادی را از میان اعضای تعاونی یا نمایندگان اعضاء در اتحادیه‌های تعاونی و یا از غیر اعضای تعاونی برای تشکیل مجمع عمومی و انتخاب هیأت مدیره و اداره امور جاری تعاونی به مدت (۵) ماه منصوب کند. به همین منظور، هیأت مدیره انتصابی موظف است پس از تحویل و تحوّل فوراً نسبت به انتشار آگهی دعوت مجمع عمومی عادی جهت انتخاب هیأت مدیره اقدام و به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که

شروع تصدی اعضای هیأت مدیره جدید قبل از انقضای مدت مأموریت مدیران انتصابی باشد.
ماده ۹- مسئولیت هیأت مدیره انتصابی در طول این دوره (۵) ماهه همان مسئولیت‌های هیأت مدیره انتخابی است لیکن اعضای این هیأت مجاز به اجرای طرح‌های جدید و تعهدآور نمی‌باشند، مدیران منصوب باید واجد شرایط مقرر در ماده ۳۸ قانون بخش تعاونی باشند و انتصاب آنان از بین کسانی که سابقه عزل از سمت هیأت مدیره دارند، جایز نیست.

تبصره - عزل یا نصب مجدد اعضای هیأت مدیره انتصابی در دوره موقت مسئولیت با تأیید این معاونت امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۰- اداره کل / دفتر تخصصی موظف است ضمن نظارت دقیق بر فعالیت هیأت مدیره انتصابی، گزارشی از اقدامات انجام شده را به طور مستمر و در پایان هر ماه به این حوزه ارائه و در صورت احراز تخلف یا ناتوانی مدیران منصوب در اداره امور جاری تعاونی، ضمن هماهنگی لازم نسبت به تعویض آنان اقدام نماید.^۱

۱ - براساس بخشنامه ابلاغی در سال ۹۴ از سوی معاون امور تعاون وزارت تعاون کار رفاه اجتماعی در صورت رعایت قوانین و مقررات موضوعه در اعمال بند ۱۷ ماده ۶۶ و برخورد با مدیران متخلف این دستورالعمل لازم الاجرا نمیباشد. علی‌ای حال به دلیل عدم لغو صریح، متن دستورالعمل در این مجموعه مجدداً چاپ شد.